

ДОГОВІРНО-ПРАВОВА БАЗА СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКО-АРГЕНТИНСЬКИХ ВІДНОСИН

У статті аналізується сучасний стан договірно-правової бази, яка склалася між Україною та Аргентиною. Розглядаються етапи становлення міждержавних відносин, походження документів за відомчим принципом та хронологією. Окреслюються перспективи подальших політико-правових відносин двох держав з урахуванням сучасних тенденцій політичного розвитку.

Ключові слова: договірно-правова база, угода, декларація, ратифікація, українсько-аргентинські відносини.

В статті анализируется современное состояние договорно-правовой базы, которая сложилась между Украиной и Аргентиной. Рассматриваются этапы становления межгосударственных отношений, происхождение документов по ведомственному принципу и хронологии. Очерчиваются перспективы дальнейших политико-правовых отношений двух государств с учетом современных тенденций политического развития.

Ключевые слова: договорно-правовая база, соглашение, декларация, ратификация, украинско-аргентинские отношения.

The article examines the current state of the legal framework that established between Ukraine and Argentina. Consider the stages of interstate relations, the origin principle of departmental documents and chronology. Outlined the prospects for further political and legal relations between the two countries with regard to current trends of political development.

Key words: contractual framework, agreement, declaration, ratification, Ukraine-Argentine relations.

Участь України як самостійного суб'єкта в сучасних міжнародних відносинах поставила перед державою складні завдання вибору шляху розвитку, створення повноцінної системи зовнішніх зв'язків. Основою гармонійних та взаємовигідних міждержавних відносин у будь який час є виважена договірно-правова база, яка спирається на загальновизнані принципи міжнародного права. Це стосується відносин, які склалися між Україною та Аргентинською Республікою.

Актуальність проблеми визначається важливістю місця і ролі Аргентини в контексті політичної ситуації, що зазнала змін у новітній період в українській державі, і, як наслідок, отримала вираження у договірно-правовій базі міждержавних відносин.

Перші праці українських дослідників, присвячених співробітництву України з країнами Латинської Америки та українсько-аргентинським відносинам, побачили світ у другій половині 1990-х рр. [1]. На

особливу увагу заслуговують роботи вітчизняного вченого А. В. Бредіхіна, в яких автор ретельно досліджує питання політичного та економічного співробітництва України з країнами Латинської Америки, проблему еволюції політичної системи Аргентини тощо [2]. Дослідженню сучасного стану української діаспори в Аргентині приділили увагу Л. Дибчук та О. Сапеляк [3]. Певний інтерес для нашого дослідження становлять і публікації аргентинських авторів, зокрема, Н. Е. Бранд та Е. Тексідо [4], присвячені економічним аспектам міграції українців до Аргентини.

Об'єктивний стан міждержавних відносин між Україною та Аргентиною представлено офіційною документацією, а саме договорами, угодами, деклараціями, спільними заявами, протоколами тощо. Носіями втілення договірно-правової бази з боку України були вищі державні органи: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет міністрів України, Державні агентства. *Метою*

нашої статті є аналіз договірно-правової бази українсько-аргентинських відносин, що сформувалася впродовж 1991-2010 років.

На нашу думку, можна виділити такі етапи формування бази договірно-правових відносин між державами. Перший етап – 1991-1997 рр. – становлення відносин між незалежною державою Україна та Аргентинською республікою. Саме в цей період сформувалася структура дипломатичного та політичного співробітництва, відбулася закладка фундаменту договірно-правової бази в галузі політичних і торговельно-економічних контактів; відкрито посольства та торговельно-економічні місії при них; ухвалені законодавчі акти, які визначили напрями відносин у різних сферах. Другий етап – 1997-2010 рр. – період поглиблення відносин та закріплення основ міждержавного співробітництва завдяки офіційним візитам українських делегацій до Аргентини, підписанням певної кількості офіційних двосторонніх угод у політичній, економічній та культурно-гуманітарній сферах.

У серії зустрічей між представниками України та Аргентини, які були спрямовані на встановлення і зміцнення політичного діалогу, чільне місце займає перший офіційний візит Президента України Л. Кучми до Аргентини в жовтні 1995 р. Цей візит став важливою подією українсько-аргентинських відносин, дав імпульс подальшому їх розвитку. Під час візиту були розроблені основні принципи політичної та торговельно-економічної взаємодії, а також підписані двосторонні угоди про співробітництво в політичній сфері, зокрема *Декларація про принципи відносин між Україною й Аргентинською Республікою* та *Угода про відмову від віз для осіб, що користуються дипломатичними, службовими або офіційними паспортами*.

Правила міжнародних відносин між двома державами закладені у *Декларації про принципи відносин між Україною й Аргентинською Республікою*, яка була підписана 27.10.1995 р. У декларації визначається [5]:

1. Сторони поважатимуть суверенітет і територіальну цілісність одна одної, керуватимуться принципами невтручання у внутрішні справи, взаємної поваги до національних інтересів, утримуючись від застосування чи погрози застосування сили і вирішення спірних питань виключно мирним шляхом.

2. Сторони виступають за всебічне розширення діалогу і співробітництва в рамках ООН, інших міжнародних організацій та структур з метою зміцнення миру і міжнародної безпеки.

3. Сторони висловлюють намір підтримувати постійний діалог на найвищому політичному рівні з принципових питань двосторонніх відносин і з питань, що мають міжнародний характер тощо.

Угода між Урядом України і Урядом Аргентинської Республіки про відмову від віз для осіб, що користуються дипломатичними, службовими або офіційними паспортами була підписана 27.10.1995 р. та набула чинності для України

01.03.1996 року говорить про те, що громадяни України, які користуються дійсними дипломатичними і службовими паспортами, і громадяни Аргентинської Республіки, які користуються дійсними дипломатичними і офіційними паспортами, мають право в'їжджати відповідно в Україну та Аргентинську Республіку без віз незалежно від мети поїздки [6]. Ця угода сприяла розвитку політичного діалогу та мала позитивний вплив на динаміку контактів між представниками різних міністерств і відомств, сприяла інтенсифікації відносин між Україною й Аргентинською Республікою.

Договір про дружні відносини і співробітництво між Україною і Аргентинською Республікою, укладений 19 березня 1999 року, містить підвалини розвитку взаємовигідного і всебічного співробітництва в галузі торгівлі, економіки, науки і технологій, культури, освіти, охорони здоров'я, засобів масової інформації, туризму та спорту на основі принципів рівності та взаємної зацікавленості [7].

Зазначені документи акцентують увагу на потребі зміцнення дружніх контактів, виходячи з принципів рівноправності, взаємної поваги, бажання дотримуватися загальнолюдських цінностей, прав і свобод людини, норм міжнародного права.

Важливою віхою у подальшому розвитку українсько-аргентинських відносин стало створення механізму координації торговельно-економічної діяльності. Для здійснення контролю за реалізацією положень підписаних документів були створені міждержавні комісії з торговельно-економічного співробітництва [8]. Той факт, що Україна та Аргентина мають достатньо розвинені торговельно-економічні відносини спричинило до появи *Угоди між Урядом України і Урядом Аргентинської Республіки про торговельно-економічне співробітництво* (ратифікована Законом № 467/96-ВР від 01.11.96 р.; дата набрання чинності для України: 30.12.1996 р.). За цією угодою [9]:

Сторони нададуть одна одній режим найбільшого сприяння в усіх галузях торговельно-економічного співробітництва та, зокрема, таких що мають відношення до: а) мит та зборів усіх видів, що пов'язані чи застосовуються до імпорту та експорту, включаючи засоби їх справляння; б) митної очистки, транзиту, складування та перевантаження; в) податків та інших внутрішніх зборів, що прямо чи непрямо застосовуються до товарів, що імпортуються; г) засобів платежів та переказу таких платежів; д) правил та формальностей, що стосуються імпорту та експорту товарів та послуг; е) правил продажу, купівлі, транспортування, розподілу та використання товарів на внутрішньому ринку.

У липні 1995 р. делегація України відвідала Буенос-Айрес, а в серпні 1995 р. в Україні з офіційним візитом перебував перший заступник міністра закордонних справ, міжнародної торгівлі й культури Аргентини Ф. Петрелла. Результатом візиту стало підписання двосторонньої *Угоди між Урядом України та Урядом Аргентинської Республіки*

про сприяння та взаємний захист інвестицій (ратифікація Законом № 195/97-ВР від 11.04.97 р.; дата підписання: 09.08.1995 р.; дата набрання чинності для України: 06.05.1997 р.) [10] і домовленості про співпрацю в галузі культури, освіти та науки [11].

У зв'язку з тим, що Аргентина є однією з провідних країн експортерів продуктів тваринницького сектору економіки, між цією державою і Україною постало питання на законодавчому рівні регламентувати дану діяльність. Виходячи з цього було укладено *Угоду про співробітництво з питань захисту здоров'я тварин між Урядом України та Урядом Аргентинської Республіки* (підписана 29 квітня 1999 року). В рамках цієї Угоди розробляються програми співробітництва, відповідно до внутрішнього законодавства Сторін, між Державною службою ветеринарної медицини Міністерства агропромислового комплексу України і Службою захисту здоров'я тварин Секретаріату з питань сільського господарства, тваринництва, рибної та харчової промисловості Міністерства економіки, цивільного будівництва та послуг населенню Аргентинської Республіки з питань захисту здоров'я тварин, закріплення санітарних, ветеринарних та генетичних умов для імпорту та експорту живих тварин та продуктів тваринництва з території однієї Сторони на територію іншої [12].

Важливим напрямом міждержавної взаємодії стало науково-технічне співробітництво. Зокрема, базова *Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Аргентинської Республіки про науково-технічне співробітництво* (ратифікована Законом № 1324-III (1324-14) від 21 грудня 1999 року) сприяє співробітництву в галузях науки, техніки і технологій на основі рівноправності та взаємної вигоди.

Співробітництво включає наступне [13]: а) обмін делегаціями фахівців та науковців; б) проведення спільних семінарів, конференцій та зустрічей науковців; в) підготовка та удосконалення науковців та фахівців; г) обмін; д) спільне виконання проектів, досліджень та інших форм взаємопогодженого науково-технічного співробітництва; е) будь-яка інша форма співробітництва, яку можуть погодити Сторони.

Угода про співробітництво у сфері стандартизації та оцінки відповідності між Державним комітетом України з питань технічного регулювання та споживчої політики і Аргентинським інститутом стандартизації підписана 17 вересня 2003 року та набула чинності того ж дня. За цією угодою сторони здійснюватимуть співробітництво у проведенні спільних робіт зі стандартизації та оцінки відповідності на основі додаткових угод, протоколів і програм, які передбачають [14]: а) забезпечення гармонізації національних стандартів з міжнародними з метою сприяння подальшого розвитку науково-технічного співробітництва та подолання технічних бар'єрів у торгівлі; б) сприяння встановленню та розвитку прямих зв'язків між

науково-дослідними інститутами стандартизації та сертифікації; в) проведення робіт із взаємного визнання результатів робіт з оцінки відповідності продукції, яка відноситься до експорту/імпорту.

Ще за часів СРСР було підписано Угоду між Урядом СРСР та Урядом Аргентинської Республіки про співробітництво в галузі дослідження і використання космічного простору в мирних цілях (Москва, 25 жовтня 1990 року) [15]. У 2000-ні роки були підписані декілька угод, що регулювали двосторонню взаємодію у сфері використання космосу, а саме:

Рамкова угода між Національним космічним агентством України та Національною комісією з космічної діяльності Аргентини щодо співробітництва у сфері дослідження та використання космічного простору в мирних цілях (підписана 23 жовтня 2001 р.) [16];

Рамкова угода між Урядом України та Урядом Аргентинської Республіки про співробітництво у сфері використання космічного простору в мирних цілях (затверджена Постановою КМ № 1171 (1171-2007-п) від 26.09.200 р.; дата підписання: 02.10.2006 р.; дата набрання чинності для України: 28.01.2009 р.) [17].

Укладення вказаних угод дозволяє здійснювати співробітництво у таких напрямках: а) фундаментальна космічна наука, метеорологія, дистанційне зондування, геофізика та космос, радіоінженерія, аеронімія, космічні біотехнології, іоносфера та космічна плазма; б) космічні наукові та технологічні прилади; в) розробка супутникових систем для дослідницьких, прикладних і комерційних цілей; г) дослідження та розробка бортових систем дистанційного зондування; д) космічні телекомунікаційні системи; е) космічні транспортні системи; є) спільні науково-дослідницькі роботи, конструювання, виробництво, запуски, управління і використання ракет-носіїв, супутників та інших космічних систем; ж) наземна інфраструктура космічних комплексів, включаючи центри запусків.

Важливим чинником зміцнення відносин України та Аргентини стала численна українська діаспора в Аргентині, яка налічує понад 300 тис. осіб. Саме завдяки активним діям української громади 5 грудня 1991 р. Аргентинська Республіка стала першою серед південноамериканських країн, що визнали незалежну Українську державу [18]. Для України визнання її незалежності з боку світового співтовариства мало велике значення. Україна зацікавлена в розвитку української діаспори Аргентини як активного чинника розбудови українсько-аргентинських двосторонніх відносин. Про це свідчить Угода між Україною та Аргентинською Республікою з питань міграції, яка була підписана 29.04.1999 р. Положення *Угоди між Україною та Аргентинською Республікою з питань міграції* (ратифікована Законом № 1863-III (1863-14) від 06.07. 2000 р.) поширюються на громадян України, які іммігрують до Аргентинської Республіки, і на громадян Аргентинської Республіки, які іммігрують до

України, і відповідно до законодавства держави, що приймає, отримали дозвіл на імміграцію до цієї держави [19]. Ця угода регулювала в рамках закону міграційні потоки між двома країнами, полегшувала можливість в'їзду.

У створенні правової основи співробітництва головну роль зіграли структури Кабінету міністрів України, а саме, Міністерство закордонних справ (МЗС) та Міністерство зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі (МЗЕЗТ) України і Міністерство закордонних справ, зовнішньої торгівлі та культури Аргентинської Республіки.

Усі вище згадані Угоди, які були підписані на рівні Міністерства закордонних справ, були ратифіковані Верховною Радою України як вищим органом представницької демократії і набули чинності закону.

Одним із проявів конструктивних та дружніх відносин між нашими країнами є *спільні заяви підписані на вищому рівні* (Спільна заява: Міністра закордонних справ України Геннадія Удовенка та Міністра закордонних справ, міжнародної торгівлі та культури Аргентинської Республіки Гідо ді Телли; 3 нагоди офіційного візиту в Україну 31 жовтня – 1 листопада 1996 року Міністра закордонних справ, міжнародної торгівлі та культури Аргентинської Республіки Гідо ді Телли; Міністри відзначають поступальний розвиток відносин між двома країнами, поглиблення двостороннього співробітництва в

різних галузях, значного імпульсу якому надав візит Президента України Леоніда Кучми до Аргентинської Республіки у жовтні 1995 року від 1 листопада 1996 року) [20].

Також у практиці українсько-аргентинських відносин існують так звані *протоколи-погодження*, які уточнюють та розмежовують позиції обох держав у різних сферах господарства та політики, призводять до вироблення єдиної та взаємовигідної позиції з різних питань, яка закріплена на дипломатичному рівні, як приклад можна навести: *Протокол Погодження вступу України до СОТ 11 серпня 2004 року між Україною та Аргентиною*.

Треба зазначити, що нового стимулу в розвитку міждержавних відносин, безумовно, надасть візит президента України до країн Латинської Америки, в рамках якого заплановано відвідування Аргентини. Міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко в листопаді 2010 року відвідає країни Латинської Америки з метою підготовки візиту президента Віктора Януковича до цього регіону [21].

Отже, аналіз існуючої нормативно-правової бази українсько-аргентинських відносин за останні дев'ятнадцять років засвідчив, що відносини на вищому міждержавному рівні регламентуються більш ніж 35-ма нормативними документами. Ці документи закладають основи співробітництва у багатьох сферах політики, економіки та соціокультурного життя двох держав.

ЛІТЕРАТУРА

1. Книш М. М. Сучасні соціально-економічні процеси в Латинській Америці і напрями співпраці з Україною / М. Книш // Регіональна політика України : наукові основи, методи, механізми. – Львів, 1998. – Ч. 1. – С. 163–168 ; Кириченко В. П. Латинська Америка в зовнішньополітичній стратегії України / В. Кириченко // Вісник міжнародних відносин. – К., 1993. – Вип. 1 ; Пералта Д. Грошова реформа в Аргентині / Д. Пералта // Грошові реформи в зарубіжних країнах : досвід та уроки для України, міжнар. наук.-практ. конф. (1996; Київ). Міжнародна науково-практична конференція «Грошові реформи в зарубіжних країнах : досвід та уроки для України», 23-24 травня 1996 р. – К., 1996. – С. 48–55.
2. Бредіхін А. В. Політичне та торговельно-економічне співробітництво України з Латинською Америкою (1994-1997 рр.) : автореф. дис... канд. іст. наук : 07.00.02 / Андрій Бредіхін. – Донецьк, 1999. – 18 с. ; Бредіхін А. В. Латинська Америка – Україна. Отношения на современном этапе / Андрей Бредихин // Матеріали вузівської наукової конференції професорсько-викладацького складу по результатах науково-дослідної роботи : історичні науки, політологія. – Донецьк, 1997. – Ч. 2. – С. 222–224 та ін.; Бредіхін А. В. Деякі аспекти досвіду формування політичної демократії в Аргентині для України / Андрій Бредіхін // Роль науки, релігії та суспільства у формуванні моральної особистості : [зб. наук. праць]. – Донецьк, 2006. – С. 24–27 ; Бредіхін А. Особливості трансформації політичної системи в Аргентині / Андрій Бредіхін, Марина Зелінська // Політичний менеджмент. – 2009. – № 3. – С. 92–100.
3. Дибчук Л. В. Внесок української діаспори Канади та країн Латинської Америки в розвиток економіки і культури незалежної України (1991-2005 рр.) : автореф. дис... канд. іст. наук : 07.00.01 / Л. В. Дибчук. – К., 2006. – 20 с. ; Сапеляк О. Українська спільнота в Аргентині : історико-етнологічний аспект / Оксана Сапеляк. – Л. : Червона Калина, 2008. – 286 с. – (Інститут народознавства НАН України).
4. Brand N. Migración ucraniana en la Argentina: Omisión o intencionalidad? [electronic resource] / Natalia Elizabeth Lorea Brand // Instituto de Investigaciones Gino Germani. Facultad de Ciencias Sociales. Universidad Buenos Aires. – Mode of access : www.iigg.fsoc.uba.ar/pobmigra/archivos/14.pdf ; Texidó E. El acuerdo bilateral celebrado entre Argentina y Ucrania / Ezequiel Texidó // Acuerdos bilaterales de migración de mano de obra : Estudio de casos / Eduardo Geronimi, Lorenzo Cachón, Ezequiel Texidó. – International Migration Papers. – Vol. 66. – Geneva : International Labour Organization, 2004. – P. 125–151.
5. Декларація про принципи відносин між Україною і Аргентинською Республікою [електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=032_012.
6. Угода між Урядом України і Урядом Аргентинської Республіки про відмову від віз для осіб, що користуються дипломатичними, службовими або офіційними паспортами [електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=032_006.
7. Договір про дружні відносини і співробітництво між Україною і Аргентинською Республікою [електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=032_001.
8. IV Reunion de la Comision Intergubernamental argentino-ucraniana para la cooperacion economicocomercial [electronic resource]. – Mode of access : www.recyt.org.ar/convacuerdos.htm.
9. Угода між Урядом України і Урядом Аргентинської Республіки про торговельно-економічне співробітництво [електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=032_695.

10. Угода між Урядом України та Урядом Аргентинської Республіки про сприяння та взаємний захист інвестицій [електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=032_720.
11. Cisneros A. Política exterior argentina, 1989–1999 ; historia de un éxito [electronic resource] / A. Cisneros. – Buenos Aires : Grupo Editor Latinoamericano, 1999. – P. 335. – Mode of access : http://www.scielo.br/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0102-88392002000100009.
12. Угода про співробітництво з питань захисту здоров'я тварин між Урядом України та Урядом Аргентинської Республіки [електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=032_008.
13. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Аргентинської Республіки про науково-технічне співробітництво [електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=032_055.
14. Угода про співробітництво у сфері стандартизації та оцінки відповідності між Державним комітетом України з питань технічного регулювання та споживчої політики і Аргентинським інститутом стандартизації [електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=032_009.
15. Декларація про наміри співробітництва у сфері досліджень космічного простору між Україною та Аргентинською Республікою [електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=032_005.
16. Рамкова угода між Національним космічним агентством України та Національною комісією з космічної діяльності Аргентини щодо співробітництва у сфері дослідження та використання космічного простору в мирних цілях [електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=032_007.
17. Рамкова угода між Урядом України та Урядом Аргентинської Республіки про співробітництво у сфері використання космічного простору в мирних цілях [електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=032_013.
18. Santoro D. Argentina reconoce al gobierno de Kiev / D. Santoro // Clarin. – 1991. – 07 de diciembre. – P. 22. ; Ucrania. Si a la independencia // La Nacion. – 1991. – 05 de diciembre.
19. Угода між Україною та Аргентинською Республікою з питань міграції [електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=032_004.
20. Спільна заява Міністра закордонних справ України Геннадія Удовенка та Міністра закордонних справ, міжнародної торгівлі та культури Аргентинської Республіки Гідо ді Теллі [електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=032_014.
21. Янукович здійснить велике турне Латинською Америкою [електронний ресурс] // Інформаційне агентство ТСН.ua. – Режим доступу : <http://tsn.ua/ukrayina/yanukovich-zdiysnit-velike-turne-latinskoyu-amerikoyu.html>.

Рецензенти: Шевчук О. В., д.політ.н., доц.;
Богданова Т. Є., к.і.н., доц.

© Погромський В. О., 2010

Стаття надійшла до редколегії 30.09.2010 р.